„Să nu [în]juri strâmb…”
Înjurături românești care conțin antroponime (II): niveluri constitutive și semantic-referențiale

Daiana FELECAN, Alina BUGHEȘIU*

Key-words: *swearing, expressive speech act, anthroponym, pragmastylistics, sociolinguistics*

5. Niveluri de analiză[1]

5.1. Nivel gramatical

Înjurături cu centru verbal

Verbele care comportă sensurile principalelor înjurături românești se află, în special, la modurile conjunctiv, condițional-optativ și imperativ.

– Verb-centru de grup la modul conjunctiv inversat[2]

Conjunctivul este modul *acțiunii/ stării prezentate ca posibilitate (potențialitate)* (vezi GBLR 2010: 235), folosit în înjurătură pentru potențarea forței ilocuționare (exprimă sentimente intense, „explozii verbale”, vezi Ghiorghiaș 2004). Contextele ocurențiale selectate redau conjunctivul nemarcat morfematic:

– înjurături cu nume ale reprezentanților divinității vetero- și noutestamentare:

Futu-ți ***Cristoșii*** *mă-tii!*, *Futu-ți* ***Dumnezeii*** *mă-tii!*, *Fută-te* ***Dumnezeu****!*, *Fută-te* ***Noe****!*, *Fută-te* ***Sfântu Petru*** */* ***Sâmpetru****!*, *Fută-te* ***Zebedeu*** */* ***Zevedeu****!* (personaj biblic, tatăl apostolilor Iacov și Ioan)

– înjurături cu personaje fictive:

Fută-te ***Aladin*** *(cu lampa lui fermecată)!*

– înjurături cu nume de artiști:

Fută-te ***Alain Delon****!*

– înjurături cu nume de personalități istorice, mitologice:

Fută-te ***Ana Pauker****!*, *Fută-te* ***Hector****!*, *Fută-te* ***Hitler****!*, *Fută-te* ***Iorga****!*, *Fută-te* ***Lenin****!*, *Fută-te* ***Maniu****!*, *Fută-te* ***Stalin****!*

– înjurături cu nume de oameni obișnuiți:

---

* Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare, România.

[1] Prima parte a acestui articol a fost publicată în „Philologica Jassyensia”, an XI, nr. 2 (22), 2015, p. 57–67.

[2] Lombard se ocupă de tiparul expresiilor cu conjunctivul inversat în încercarea de a stabili proveniența prepoziției *de* în construcția sintactică *Arz-o focul de muiere!* (1965: 23-27).

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

*Fută-te **Costel**!*, *Fută-te **Gâțu**!*, *Bage **Mitru** pula-n tine!*, *Fută-te **Morica lu' Soare**!*

– înjurături cu nume de persoane de altă etnie:

*Fută-te **Iți**c!*, *Fută-te **Pișta**!*

Verbul din construcțiile ***Fut** pe **Ilonka***!, ***Fut** pe **Izaura***!, ***Fut** pe **Rifka***! îl considerăm tot la conjunctiv (fără morfemul *să*), în ciuda aparenței sale de indicativ, deoarece semantica hortativ-deziderativă este evidentă.

– Verb-centru de grup la modul condițional-optativ inversat

Condiționalul-optativ exprimă o *modalizare volitivă* (dorință) (vezi GBLR 2010: 238). Cele mai productive structuri sunt cele care au intercalat între auxiliarul optativului și verbul de conjugat un clitic pronominal (cf. și Ghiorghiaș 2004). Este de remarcat pătrunderea recentă a unor verbe (de exemplu, *a bea*) în rândul celor specializate pentru înjurături, urmate de diverse poziții sintactice:

- subiect: *Be-te-ar **Zoli***!
- locativ: *Duce-te-ar **Ioni** la cimitir*!
- obiect direct: *Fute-l-ai pe **Ceaușescu***!
- sociativ: *Fute-m-aș cu **Petre Roman***!
- instrumental: *Da-o-ar **Zoli** cu bomba-n tine*!

*Crăpa-te-ar **Zoli**!*, *Duce-te-ar **Ioni** la Zoli! (Ioni e șoferul mașinii care transportă cadavrele la morga din Baia Mare sau de la morgă la cimitir)*, *Fute-o-ai pe **Marișca**! (Marișca = depravata satului)*, *Tăia-te-ar **Zoli**!*, *Țuca-te-ar **Mărie** în cur!*

– Verb-centru de grup la modul imperativ

Ca mod al injoncțiunii, imperativul contribuie la consolidarea valorii exacte a enunțurilor. În cazul înjurăturilor, sensul insultător dinamic al expresiilor imperative este deturnat într-unul deziderativ, exclamativ. Este motivul pentru care unele înjurături au forța ilocuționară – constitutiv „tăioasă", dură – atenuată, în virtutea învecinării lor cu exclamația: *Du-te-n pula lui **Zebedeu** / **Zevedeu**!*

5.2. Nivel semantico-stilistic

Se consideră că unele expresii au o funcție ofensatoare (prin urmare, au rol de înjurături) din cauza modului în care se referă la domeniile semantice de care aparțin și pe care, în contexte neutre afectiv, nu le regăsim tratate altfel decât cu simțul măsurii: religia, familia, etnia, sexualitatea, aspecte legate de fiziologia umană etc. Caracterul insultător al acestor formule nu este redat, însă, de cuvintele care le compun, ci de sensurile pe care le degajă și cărora le-au fost asociate – la nivelul unei comunități – valori și atitudini socioculturale negative. Altfel spus, „Words referring to offensive concepts become offensive words" (Jay 2000: 153). Și în cazul înjurăturilor, antroponimele ai căror „referenți inițiali" (vezi Gary-Prieur 2009) sunt percepuți depreciativ de către comunitate – sau sunt implicați în acțiuni negative – preiau valorizările peiorative ale purtătorilor.

În funcție de antroponimele conținute, înjurăturile avute în vedere pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii:

(a) apartenența etnică: înjurături care conțin nume specifice anumitor etnii, în special minorități: *Fut pe Ilonka*, *Fută-te Pișta* (pentru maghiari), *Fută-te Iți*c (pentru evrei). În primul caz, ambele prenume (cel feminin, *Ilonka*, și cel masculin,

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

Pista, cu ortografia românizată – *Pișta*, formă diminutivală a numelui *Istvan*) sunt transparente în ce privește etnia pe care o sugerează și trimit, cu mare probabilitate, la relațiile social-istorice tensionate dintre majoritatea românească și minoritatea conlocuitoare maghiară. În ultimul exemplu, prenumele reflectă imaginea evreilor în spațiul românesc, imagine ilustrată și printr-o serie de bancuri cu/despre evrei. În acestea pare a se găsi motivația utilizării antroponimului în înjurătura citată, accentuându-se imaginea negativă, stereotipă a evreului foarte inteligent, dar care își folosește abilitatea în scopul obținerii unui avantaj și al păgubirii persoanei cu care dorește să stabilească legături comerciale.

Se poate observa, așadar, că atât în aceste exemple, cât și în altele analizate mai jos, verbul *a fute* nu este folosit denotativ, ci este conotat cu sensul „a nenoroci".

(b) posibilitatea de reperare reală a referentului: înjurături care conțin numele unor persoane reale: *Be-te-ar / Crăpa-te-ar / Tăie-te-ar Zoli* (un fost asistent la morga spitalului din Baia Mare. „Folclorul urban" spune că ar fi întreținut relații sexuale cu o tânără aflată în moarte clinică, iar în timpul actului sexual, aceasta și-a revenit. Astfel, Zoli este considerat, pe de o parte, violator de cadavre, iar, pe de altă parte, familia tinerei îl consideră un binefăcător); *Duce-te-ar Iani la cimitir / la Zoli* (se spune că *Iani* este numele unui șofer care transportă cadavrele la morgă sau de la morgă la cimitir); *Fută-te Costel* (prenumele unui individ considerat foarte prost); *Fută-te Gâțu* (porecla unui individ cu aspect fizic neplăcut); *Fute-o-ai pe Marișca* (prenumele unei femei considerate cea mai depravată în comunitatea de unde provine înjurătura).

După cum se poate observa, pentru identificarea referentului (executantului acțiunii circumscrise de verb) și, implicit, pentru decodarea corectă a mesajului comportat de înjurătură, este necesar ca atât emițătorul, cât și destinatarul să beneficieze de o „istorie conversațională" comună, să împărtășească același fond de „cunoștințe enciclopedice", în afara căruia efectul scontat la emitere ar rămâne suspendat.

(c) imposibilitatea de reperare reală a referentului – înjurături care conțin numele unor personaje fictive, în special din opere literare, cinematografie și mitologie: *Cupla-te-ai cu Muma Pădurii în dosul șurii* (Muma Pădurii este un personaj feminin din mitologia românească, un spirit al pădurii în chip de femeie bătrână și urâtă, care are abilitatea de a-și schimba înfățișarea); *Fut pe Izaura* (după numele protagonistei din telenovela *Sclava Isaura*, difuzată în România la începutul anilor 90); *Fută-te Aladin (cu lampa lui fermecată)* (probabil din cauza profesiei necinstite a personajului); *Fută-te / Du-te-n pula lui Hector* (cu trimitere la forța fizică a eroului); *Nimeri-te-ar Cupidon* (în ciuda mesajului aparent pozitiv – alocutorului i se urează să se îndrăgostească –, formula este utilizată eufemistic, tocmai pentru a se evita folosirea unor înjurături „adevărate").

(d) impactul sociocultural al referentului originar al antroponimului respectiv – înjurături care conțin numele unor indivizi notorii din diverse domenii:

– politică: *Fută-te Ana Pauker* (unul dintre promotorii instituirii regimului comunist în România); *Fută-te Hitler*; *Fută-te Iorga* (figură importantă în cultura și politica românească din perioada interbelică, de orientare centru-dreapta și antisemită); *Fută-te Lenin*; *Fută-te Stalin*; *Fute-l-ai pe Ceaușescu* (președintele

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

Republicii Socialiste România din 1967 până la căderea regimului); *Fute-m-aș cu Petre Roman* (politician român, fost prim-ministru în perioada imediat următoare Revoluției din 1989);

– film și televiziune: *Băga-și-ar suricatele lu' Steve Erwin p*la în curu' vostru de jegoși* (http://peperonity.com/blogs/by.capone/51285182/51285465) (după numele lui Steve Irwin, ecologist și realizator de emisiuni TV despre animale sălbatice); *Fută-te Alain Delon* (dincolo de referirea la celebrul actor francez – dar pornind de la aceasta –, numele *Alain Delon* poate fi interpretat și într-un cadru mai restrâns: este porecla, prin antifrază, a unui bărbat cu aspect fizic dezagreabil, recunoscut în comunitatea urbană / rurală de rezidență după o jachetă care amintea de stilul vestimentar al actorului francez);

– muzică: *Trăzni-v-aș mămicile cu fulgeru' de la Metallica* (http://peperonity.com/blogs/by.capone/51285182/51285465);

– sport: *Băga-și-ar Curtis Axel titlul intercontinental în pi*da mamii voastre* (numele unui luptător profesionist de origine americană); *Să moară mă-ta călcată cu tractoru' de Michael Schumacher*
(http://peperonity.com/blogs/by.capone/51285182/51285465).

Așa cum se poate observa în exemplele enumerate, impactul sociocultural nu este probat decât sporadic în cazul persoanelor a căror faimă s-a instituit în prezentul imediat (*Nu vrem bani, nu vrem valută, / Vrem pe Roman să ne fută*) (de exemplu, nu am găsit înjurături cu fostul președinte al României, Traian Băsescu, sau cu prim-ministrul Victor Ponta, deși au fost / sunt prezențe relativ controversate în spațiul public), în schimb, este evident în cazul celor care și-au câștigat renumele în timp.

(e) apartenența la o realitate transcendentală (metarealitate): înjurături care conțin nume din sfera sacrului: *(Futu-ți) Cristoșii (și biserica) mă-tii*, *Fută-te Cristos*; *Dumnezo în stațiune / și-o scândură*, *(Futu-ți) Dumnezeii mă-tii*, *Fută-te Dumnezeu*; *Fută-te Dracu*; *Fută-te Noe*; *Fută-te pula lui Adam*; *Fută-te Sfântu Petru*; *Fută-te / În pula lui Zebedeu / Zevedeu*; *Ieștenu' care te-o făcut*. Apelul la acestea se face în condiții extreme, deoarece sunt resimțite de locutori ca fiind, alături de înjurăturile al căror referent este mama persoanei înjurate, cele mai grave pe scara valorilor morale, emoționale. Jay (2000: 197) evidențiază vechimea înjurăturilor cu trimitere la sacralitate, subliniind că acestea și-au păstrat caracterul injurios de-a lungul timpului. În plus, cel puțin în cazul blasfemiilor care nu conțin nume religioase, Jay (2000: 197) consideră că impactul afectiv al acestor înjurături s-a diminuat simțitor în ultimele decenii: „Speakers are highly likely (+) to use profanities because profanity (e. g., *damn*) is less offensive than sexually explicit language (e. g., *cunt*) or aggressive speech (e. g., *fuck you*)" (Jay 2000: 197). De asemenea, trebuie remarcat că, în situațiile discutate mai sus, verbul *a fute* este utilizat cu sens figurat („a nenoroci, a distruge")[3].

[3] Se poate observa, de asemenea, că și în cazul înjurăturilor cu trimiteri sexuale explicite se înregistrează o desemantizare a expresiilor și, implicit, o atenuare a efectului jignitor ca urmare a utilizării lor abuzive, indiferent de context (în acest sens, vezi rom. *în / ce pula mea*, engl. *my ass* sau fr. *con*, *cu*, desemantizarea fiind mai avansată în exemplele din franceză).

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

5.3. Nivel transfrastic (textual-discursiv)

Realizată ca răspuns la un eveniment extralingvistic, înjurătura comportă, pe lângă sensul literal al construcției lexico-gramaticale (care este sau nu actualizat în momentul performării ei), și un înţeles non-literal, asociativ, atribuit secvenței lingvistice de către locutorul care o produce (vezi Searle 1993: 117-118). La nivelul discursului, structura fixă a înjurăturilor permite alocutorului să identifice rapid forța ilocuționară a mesajului (negativ sau pozitiv) (tema) și să-și concentreze atenția asupra elementelor „noi" (rema) din intervenția acestuia:

> The performer can use well-rehearsed strings to relieve the pressure on productive fluency, confident that this material will come out effortlessly and without thought. Meanwhile, the audience, recognizing that a formulaic string has begun, can bypass full decoding and use the recurrent material as a means of locating and isolating what is new (Wray 2009: 268).

Dacă în cazul altor forme de limbaj clișeizat (cum ar fi cel liturgic sau juridic), statutul performativ al textelor devine nul când ele suferă modificări (vezi Wray 2009: 268), în ceea ce privește înjurăturile, ușoara flexibilitate a tiparului de construcție (de exemplu, posibilitatea aglomerării numelor/entităților invocate sau a acțiunilor exprimate) nu știrbește natura performativă a acestor enunțuri, ci o întărește:

> **5.3.1.** ***Futu-ți dumnezeii mă-tii****, creţule, primar cretin – mi-ai distrus orașul.*
>
> *Ți-ai început mandatele de prostalău cu un incendiu pus la biserica evanghelică, altfel, un bou ca tine nu vota nici dracu, atâta erai de prost, de bovin, mult mai bovin decât moldovan, care părea un bou blând, cumsecade.*
>
> *Nu, tu erai un bou și prost, și rău, răutăcios, frustrat*
>
> (http://koaiegrele.blogspot.ro/2013/07/futu-ti-dumnezeii-ma-tii-cretule.html).

Înjurătura evocă mai mulți Dumnezei (a se vedea forma de plural) dintr-o religie politeistă (vs. monoteistă), invocată cu titlu de binecuvântare, de ajutor, de care imprecatorul se dezice (dumnezeii aceștia sunt ai altora, nu ai lui). În cazul în care imprecația ar avea formă de singular, aceasta ar funcționa cu valoare de convingere în ce privește faptele asertate (vezi *pe Dumnezeul meu*, *pe legea mea*).

Forma trunchiată a apelativului feminin (*mă-* < *mamă*) desemnează (aproape invariabil) transmiterea unor tare ereditare, surprinse întotdeauna prin intermediul înjurăturii, și care își verifică validitatea doar pentru acest context de utilizare (cretin, prostălău etc.).

> **5.3.2.** ***Futu-ți Paștele și Cristoșii morților mă-tii***!
>
> (http://roacheru.wordpress.com/2011/01/11/futu-ti-mortii-ma-tii-de-cretina/)

Este o aluzie la contextul biblic al Învierii (și de această dată sub forma pluralului articulat hotărât – *Cristoșii*).

> **5.3.3.** ***Futu-ți dumnezeii și cristoșii mă-tii*** *de căcat împuțit!* ***Să îmi bag pula în mă-ta*** *de hoț poponar ce ești! Să mă piș pe toți morții mă-tii!*

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

*Băga-mi-aș pula în crucea ta și să îmi sugi pula cu Prea Înaltul muist al B.O.R. și cu pământul lu' **dumnezeul mă-tii**, **cristosul** și altarul **pulii mele**! Să îmi sugă pula toată biserica!*

(https://www.facebook.com/eusuntdumnezeu/posts/459029484181543)

În structura (unui locutor feminin / masculin) *îmi bag pula în mă-ta*, destinatarul poate implicita și deduce (prin inferență) că, dacă actul acuplării ar fi avut alți protagoniști, produsul de concepție nu ar fi fost un avorton (*căcat*, *hoț*, *poponar*).

Prin semnificația alocată numelui său, *eusuntdumnezeu*, utilizatorul implicitează că lui i se închină, prin actul felației, toată biserica. Se încalcă, astfel, prima poruncă dumnezeiască (din cele 10): *Eu sunt Domnul Dumnezeul tău*, *să nu ai dumnezei străini înaintea mea…* și nu se recunoaște principalul adevăr de credință (*este numai un singur Dumnezeu*).

5.3.4. *Resuscitarea cazului Vișinescu, fostul șef al penitenciarului de la Râmnicu-Sărat în perioada 1956-1963, a adus în atenție două situații mai puțin discutate în perioada ultimilor ani. Prima privește modul cum se comportă Alexandru Vișinescu, acum, la 88 de ani. Am tot ascultat mărturiile victimelor, dar este revelator să vedem ce mai spun torționarii. Alexandru Vișinescu este un pensionar liniștit, probabil cu plata întreținerii „la zi”, care face scurte și vioaie plimbări după lapte, pâine și mahorcă, și care nu vrea să-și amintească. Câțiva ziariști și cameramani l-au zgândărit în fața blocului, întrebându-l dacă se simte vinovat, iar fostul securist Vișinescu le-a răspuns că așa erau vremurile. La insistențele ziariștilor, fostul șef al penitenciarului Râmnicu-Sărat s-a enervat și a trântit un „**Futu-ți Cristosul mă-tii să-ți fut**”. O imagine relevantă și pilduitoare pentru momentul pe care îl traversăm. M-am întrebat – și n-am un răspuns precis – de unde provin înjurăturile cu „Cristoși” și „Dumnezei”.*

Acestea, probabil, sunt invenția anilor de teroare comunistă. Deținutul, în celula sa, se mai ruga, probabil că spunea în gând câte o rugăciune. Uneori, la apelul de dimineață sau de seară, deținutului i se citeau pe buze cuvinte, șoptea o rugăciune, poate că se auzea nedeslușit un „Doamne...”, cuvânt spus cu fereală, poate și un scurt „Doamne, apără-mă!” sau „Doamne, ajută-mă!”. Iar gardianul, vigilent, venea peste el cu pumnii și cu picioarele și zicea „Ce faci, bă, te rogi?” și urma înjurătura. Nu era suficientă bătaia, trebuia și o înjurătură. Mă întreb de ce pe acest om, Alexandru Vișinescu, nu l-a întrebat nimeni de sănătate atâția ani? Și tare aș vrea să aflu ce imagine a lăsat locatarilor blocului! Într-o altă secvență, înainte de înjurătură, îl vedem cum deschide ușa de la bloc unei doamne și îi spune „Poftiți! Intrați, doamnă!”. Probabil că trecea drept un bătrânel simpatic, educat („ăsta are educație, nu glumă, uite cum sărută mîna doamnelor și cum le invită să pășească în lift”), care nu bea, nu face scandal, nu dă petreceri pînă în noapte, e un locatar model, nu ca țâncii ăștia care toată ziua, bună ziua, țipă, urlă și pleacă la meci să-l vadă pe Bourceanu și pe Szukala. O viață fără niciun rid al conștiinței, fără nicio încreștitură provocată de amintiri. Să stai și să te bucuri de pensie, fără griji, fără apăsări, fără chinuri existențiale, deschizând doamnelor ușa la lift. (http://www.observatorcultural.ro/Demisii-injuraturi-si-condamnari*articleID_28992-articles_details.html)

În spațiul carceral, torționarul își avea / propovăduia propria-i „credință”: cea a umilințelor de orice fel (fizice, morale, sociale etc.); pe de altă parte, cel persecutat își avea/propovăduia religia curată, cu valori umane, morale și spirituale bine

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

definite. În acest univers intim, maculat de torționari, omul se (re)găsește pe sine prin mijocirea lui Dumnezeu (re)descoperit (a se vedea momente de convertire – cazul Steinhardt).

5.3.5. ***Să te fută Aladin! Și pe tine, și pe întrebările tale de căcat.*** (http://ask.fm/BiancaDinut)

Nu există vreo determinare între antroponimul constituent al înjurăturii și calitatea celui înjurat, pe de o parte, și satisfacerea curiozității sale conotate negativ (determinant al substantivului din câmpul semantic al fecalelor), pe de altă parte.

5.3.6. *Ceva mai ridicol nu se putea. Ăștia nu trebuiau mutați în afara Clujului, ci arși pe rug sau împușcați în cap. Sunt o rușine pe plan internațional. Ei fură, nu se spală, ne bat turiștii și îi omoara, refuză educația, trăiesc în condiții extreme de mizerie pentru că sunt în aceeași măsură leneși... Primăria le face case, iar acum CIORILE AU NEVOIE DE DREPTURI??????? Eu plătesc taxe și merg la muncă conducând în străzi pline de gropi și mizerabile și mie nu îmi dă primăria nici măcar un ciolan afumat, iar lor le face case,* ***DAR*** *LOCAȚIA NU ESTE BUNĂ??? **f***-vă stalin** încă azi și mâine de criminali împuțiți! Ar trebui făcută o ANTI CAMPANIE pt. cei de la AMNESTY INTERNATIONAL, care eu cred sincer că îs loviți în cap de o doamnă numită PROSTIE RIDICOLĂ!!!* (http://www.stiridecluj.ro/social/200-de-tigani-au-facut-un-lant-uman-in-jurul-primariei-cluj-napoca-si-incantatii-de-satra-video-si-foto)

Verbele care desemnează acțiuni punitive sunt coordonate la nivel adversativ (soluția nu este eliminarea *extra muros*, ci utilizarea tehnicilor de tortură demne de Evul Mediu sau de un tribunal militar) (Stalin – Hitler ar fi avut aceeași conotație – este reprezentantul regimurilor totalitare, a căror doctrină era (și) antisemitismul).

6. Concluzii

Utilizate pentru verbalizarea unor sentimente și atitudini de obicei negative (dar nu exclusiv), înjurăturile sunt, pe de o parte, „normal because they obey semantic and syntactic rules" (Jay 2000: 11), iar pe de altă parte, „unique because they provide an emotional intensity to speech that noncurse words cannot achieve. Curse words have so much power that they become words that, once learned, must be suppressed in formal contexts" (Jay 2000: 11). Prin urmare, înjurăturile se subordonează registrului informal, colocvial, iar atunci când eliberează valori afective pozitive, ele devin mărci ale apartenenței la o colectivitate.

Dintre toate tipurile de înjurături care există în spațiul public românesc, lucrarea de față s-a oprit doar asupra celor care conțin antroponime, în încercarea de a explica particularitățile tiparului de construcție a acestor acte expresive, dar și de a specifica funcțiile pe care antroponimele amintite le îndeplinesc la nivelul discursului. Așa cum s-a putut observa, contextele din care au fost extrase înjurăturile discutate sunt afectiv-exclamative, componența lor semantică și morfosintactică fiind fie explicită (caracterizată de prezența unui verb performativ), fie implicită (definită de absența verbului). La nivel semantico-stilistic, antroponimele prezente în înjurături trimit la referenți *iluștri* în cadrul unei micro- sau macrocomunități. În societatea în care circulă înjurăturile, numele denotaților originari sunt asociate anumitor valori socioculturale bine fixate, împrumutate de la

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

purtătorii numelor. Asocierea dintre caracteristicile statornicite ale acestor „modele” individuale (vezi Bergien 2013a: 21 și 2013b: 334) și alocutorii-țintă ai înjurăturilor este asigurată de antroponimele menționate și anunțată fie printr-un procedeu explicit (în prezența verbului), fie printr-unul inferențial (reconstituirea contextului cu verb se face prin activarea unor procese cognitive). Aceste indicii dirijează lectura în direcția de interpretare corespunzătoare contextului extras (de exemplu, înjurătura *Fută-te Iorga*! nu va trimite la calitățile de om de cultură ale acestei personalități, ci la atitudinea sa antisemită și, probabil, la implicarea în căderea legionarilor). Se realizează, astfel, o caracterizare a alocutorului din perspectiva strict subiectivă a locutorului: primul este considerat a merita sancțiunea din partea instanței evocate, iar cel din urmă se consideră dator a i-o aplica.

Bibliografie

Bergien 2013a: Angelika Bergien, *Names as Frames in Current-Day Media Discourse*, în *Name and Naming. Proceedings of the Second International Conference on Onomastics*: *Onomastics in Contemporary Public Space, Baia Mare, May 9-11, 2013* (editor Oliviu Felecan), Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Argonaut, p. 19–27.

Bergien 2013b: Angelika Bergien, *The Lady Gaga Economy*: *How Paragons Conquer Today's Business Discourse*, în *Names in the Economy*: *Cultural Prospects* (editori Paula Sjöblom, Terhi Ainiala, Ulla Hakala), Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing, p. 332–344.

Gary-Prieur 2009: Marie-Noëlle Gary-Prieur, *Le nom propre, entre langue et discours*, în *Les Carnets du Cediscor*, nr. 11/2009, disponibil online la adresa cediscor.revues.org/825, 10.08.2014.

GBLR 2010: Gabriela Pană-Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române* (GBLR), București, Editura Univers Enciclopedic Gold.

Ghiorghiaș 2004: Iulia Ghiorghiaș, *Structuri ale invectivei în româna actuală*, în *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale. Actele Colocviului Catedrei de limba română, 27-28 noiembrie 2002* (coordonat de Gabriela Pană Dindelegan), disponibil online la adresa http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/11.pdf, 21.07.2014.

Jay 2000: Timothy Jay, *Why We Curse*: *A Neuro-psycho-social Theory of Speech*, Amsterdam, Philadelphia, John Benjamins.

Lombard 1965: Alf. Lombard, *Construcția sintactică „Arz-o focul de muiere”*, SCL, XVI, nr. 1, p. 23–27.

Searle 1993: John R. Searle, *Expression and Meaning*: *Studies in the Theory of Speech Acts*, New York, Cambridge University Press.

Wray 2009: A. Wray, *Formulaic Language*, în *Concise Encyclopedia of Pragmatics* (editor Jacob L. Mey), Oxford, Elsevier, p. 265–271.

Surse

http://ask.fm/BiancaDinut, 10.09.2014.

http://koaiegrele.blogspot.ro/2013/07/futu-ti-dumnezeii-ma-tii-cretule.html, 1.08.2015.

http://peperonity.com/blogs/by.capone/51285182/51285465, 1.08.2015.

http://roacheru.wordpress.com/2011/01/11/futu-ti-mortii-ma-tii-de-cretina/, 1.08.2015.

http://www.observatorcultural.ro/Demisii-injuraturi-si-condamnari*articleID_28992-articles_details.html, 10.09.2014.

http://www.stiridecluj.ro/social/200-de-tigani-au-facut-un-lant-uman-in-jurul-primariei-cluj-napoca-si-incantatii-de-satra-video-si-foto, 1.08.2015.

https://www.facebook.com/eusuntdumnezeu/posts/459029484181543, 1.08.2015.

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)

"Swear Not at All". Romanian Anthroponym-Based Expletives (II): Structural and Semantic-Referential Levels

Swearing is a special kind of expressive speech act, whose use is restricted by certain pragmatic parameters that are determined by a given situation of communication (the interlocutors' social role status and their relationship – deference / intimacy – among others).

Structurally, expletives are small-sized verbal sequences. They usually display a standard pattern of construction:

– a verb, in the subjunctive or conditional mood with an imperative value (1st, 2nd or 3rd person sg. / pl.) or in the imperative mood (2nd person sg. / pl.), occupies the first position in the utterance. It is most often chosen from the sexually connoted and diaphasically marked register of language: see, for instance, the counterpart of the standard language verb phrases *a avea contact sexual* 'to have sexual intercourse' and *a întreține contact sexual* 'to engage in sexual intercourse' or of the verbs *a se împerechea* 'to mate' and *a se acupla* 'to copulate' in the slang language of expletives (*a (se) fute* 'to fuck'). The swear verb is followed by:

– a clitic (an unstressed pronoun), *-te* (2nd person sg.) / *-vă* (2nd person pl.), syntactically functioning as a direct object and identifying the patient of the expletive expressive speech act, and by

– an anthroponym designating the referent, a real individual (*Ceaușescu*) or fictional figure (*Aladin*), who is "invited" *in absentia* (by means of evocation) to (fancifully) act out / to perform the action expressed by the verb.

The present paper proposes a classification and analysis of Romanian expletives that contain anthroponyms on three levels: grammatical, semantic-stylistic and suprasentential (textual-discursive). To support our subsequent arguments, we make use of precepts specific to the following linguistic subjects: functional grammar, pragmastylistics, speech act theory and sociolinguistics.

The corpus explored was compiled by the authors and includes genuine expressive speech acts (*i. e.* expletives), taken from spoken or written (Internet) spontaneous interactions.

BDD-A24464 © 2016 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:23:02 UTC)